

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.945/2016/14.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke
 . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
 . Varga Edit bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Dániel Csaba Imre Ügyvédi Iroda
 (ügyintéző: Dr. Dániel Csaba Imre ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Lajer Ügyvédi Iroda
 (ügyintéző: Dr. Lajer Zsolt ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
 az alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 ővárosi Törvényszék
 42.Pf.639.001/2015/3.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 Pesti Központi Kerületi Bíróság
 2.P.92.711/2013/11.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 3.948.975 (hárommillió-kilencszáznegyvennyolcezer-kilencszázhetvenöt) forint együttes - első- és másodfokú, valamint felülvizsgálati - eljárási költséget.

A le nem rótt 930.400 (kilencszázharmincezer-négyszáz) forint kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes a 2008. június 23-án megkötött szerződés alapján célhoz

nem kötött, szabad felhasználású 53.077,08 CHF 7.650.000 forintnak megfelelő összegű kölcsönt nyújtott a felperesnek. A kölcsön futamideje 204 hónap, az éves ügyleti kamat mértéke 6,6%, az első kamatperiódus és a további kamatperiódusok hossza 12 hónap, a törlesztőrészlet várható kezdő összege 433,53 CHF, az első törlesztőrészlet esedékessége 2008. július 24. volt, a további törlesztőrészletek esedékessége minden hónapban a szerződés hatálybalépésének (2008. június 24.) napjával megegyező nap, amennyiben ilyen nap nincs a hónapban, akkor a hónap banki munkanapja, a teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM) mértéke 8,88%. A felek megállapodása értelmében a felperes az adott forint összegnek az alperes által alkalmazott, a szerződés megkötésének napján érvényes, a magánszemélyekre vonatkozó folyósítási deviza árfolyamon számított deviza ellenértékével egyenlő deviza összegű kölcsönt vehetett igénybe. Az alperes a kölcsönt kockázati felárral növelt kamattal nyújtotta, a kockázati felár mértékét az alperes mindenkor hirdetménye tartalmazta. A THM mellett a kölcsönhöz kapcsolódó egyéb költségeket és azok összegét is meghatározták. Megállapodtak abban, hogy a kölcsönszerződésben meghatározott feltételek és körülmények esetén az alperes a kamatok, költségek, díjak, jutalékok mértékét vagy a szerződési feltételeket egyoldalúan a felperes számára kedvezőtlenül is módosíthatja. Az alperes a szerződés megkötését megelőzően átadta a felperesnek az általános üzleti feltételeit, lakossági üzletszabályzatát és hirdetményét, amelynek tartalmát a felperes megismerte, elfogadta, az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el. A szerződésben nem szabályozott kérdésekben az alperes általános üzleti feltételei, lakossági üzletszabályzata, valamint a mindenkor érvényes hirdetménye volt irányadó. Az alperes lakossági üzletszabályzata III.9.1. pontjában foglaltak szerint a kölcsön után az alperes - esetlegesen kedvezményekkel csökkentett vagy kockázati felárral növelt mértékű - kamatot számított fel; a kölcsön után járó kamat napi kamatszámítással került meghatározásra. A lakossági üzletszabályzat III.9.2. pontja értelmében a kamat összegének megállapítása a mindenkor fennálló tőketartozás alapján az alábbiak szerint történt: $\text{kamat} = \text{mindenkor fennálló tőketartozás} \times \text{naptári napok száma} \times \text{kamatláb} \text{ \textperthousand} / 360 \times 100$. Az alperes a kölcsön kamatozását a kölcsönösszegetől függően sávosan állapította meg, a kamatsávba történő besorolás alapja a kölcsön jóváhagyott forint összege volt. A kamatsávba történő besorolás a futamidő lejártáig nem változott, a kamat egy kamatperiódus alatt - az alperes általi rendkívüli egyoldalú kamatmódosítás eseteit kivéve - változatlan, kamatperiódusonként pedig változó volt (lakossági üzletszabályzat III.9.3.pont). A lakossági üzletszabályzat III.13.3. és III.13.4. pontjai szerint a kölcsön törlesztése - eltérő szerződéses kikötés hiányában - havi részletekben minden hónapban a kölcsönszerződésben meghatározott időpontban és módon esedékes. Ha az üzletszabályzat vagy a kölcsönszerződés eltérően nem rendelkezik, a havi

törlesztőrészletek tartalmazzák az annuitásos módszerrel számolt kamat- és tőkerészt. A törlesztőrészlet összegéről az alperes az első esedékességet megelőző 15 napon belül, kamatváltozás, a kockázati felár megváltozása esetén pedig a kamatváltozást, a kockázati felár változást követő 15 napon belül írásban értesíti a felperest. Az alperes a törlesztőrészletet, a folyósítási jutalékot és a kezelési költséget a kölcsön devizanemében határozza meg és terheli, kivéve deviza alapú kölcsön esetén, amelynél az esedékesség napján érvényes, a magánszemélyekre vonatkozó deviza eladási árfolyam alapulvételével számított forint összeg kerül terhelésre. Deviza alapú kölcsön esetén a terhelésre kerülő törlesztőrészlet és egyéb költségek forint ellenértékéről az alperes a felperest a bankszámlakivonat megküldésével utólag értesíti.

A kölcsön visszafizetéséért a perben nem álló D.I.G. készfizető kezességet vállalt, továbbá biztosítékul szolgált a felperes ingatlana, amelyre az alperes javára önálló zálogjogot alapítottak. A felperes a kölcsönszerződés megkötését követő napon a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeit illetően közokiratba foglaltan egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett. A szerződésszerű teljesítés elmaradása miatt az alperes a kölcsönjogviszonyt felmondta és a közokirat záradékolásával 2011. december 5-én végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a Pp. 369. § a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte. Továbbiak mellett arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződése a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b) c), d), e) pontjaiba ütközik, semmis, ebből következően a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, álláspontja szerint érvényesen szerződött a felperessel.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a végrehajtást megszüntette; az alperes fellebbezését és a felperes csatlakozó fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helyes indokaira utalással helybenhagyta. A bíróságok ítéletük indokolásában - továbbiak mellett - kifejtették, hogy a szerződésben szerepel a törlesztőrészletek száma és a törlesztőrészlet várható kezdő összege, azonban a törlesztőrészletek összege nem. Az alperes vállalta, hogy a törlesztőrészlet összegéről az első esedékességet megelőző 15 napon belül írásban értesíti a felperest, azonban az összegeket a szerződésben nem rögzítették: a „várható kezdő összeg” csak az első törlesztőrészletet jelenti, ehhez képest a szerződés

nem tartalmazza, hogy a további törlesztőrészletek hogyan alakulnak, a törlesztőrészlet összege pontosan milyen tényezőktől függ. A kölcsönszerződés akkor felelt volna meg a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak, ha a törlesztőrészletekről a szerződést kötő felek a szerződéskötés napján egyértelműen megállapodnak és a törlesztőrészletek összegét a kölcsönszerződésbe foglalják. Az alperes sem vitatta, hogy erre nem került sor, hiszen állítása szerint az első törlesztőrészlet összegéről a szerződéskötést követő napon tájékoztatta a felperest a folyósítási és fizetési értesítőben. Mivel a kölcsönszerződés ezen kötelező tartalmi eleme hiányzik, a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja alapján semmis. A végrehajtandó követelés érvényesen nem jött létre, a végrehajtás megszüntetése indokolt. A perben eljáró bíróságok kifejtették, hogy a kölcsönszerződés nem sérti a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), b), c), d) pontjait, a másodfokú bíróság pedig utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetését követően a felek közötti elszámolás megtörtént.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [5] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, a kereset elutasítása iránt - az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg, hogy a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének e) pontja alapján teljes mértékben semmis. A kölcsönszerződés rögzíti a törlesztőrészletek számát, a törlesztési időpontokat, továbbá a törlesztőrészlet várható kezdő összegét, ugyanakkor a törlesztőrészlet pontos forint összegét a kölcsönszerződés nem tartalmazhatta, hiszen deviza alapú kölcsönszerződésről lévén szó, az árfolyam változásával a lerovó pénznemben fizetett összeg is változott. A szerződő felek a szerződés megkötésekor nem ismerhették az egyes törlesztőrészletek esedékességekor árfolyamot, az árfolyam lehetséges változásának becslése pedig nem lehet a kölcsönszerződés kötelező eleme. Ilyen kötelezettséget jogszabály sem ír elő, de ilyen kikötés nem is lenne teljesíthető. Hangsúlyozta: a jogerős ítéleti döntés ellentétes a 6/2013. PJE határozatban foglaltakkal, hiszen a törlesztőrészlet összegének nem szükséges szerepelnie a kölcsönszerződésben, elegendő, ha azt kiszámítható módon határozzák meg.

Rámutatott: az egyedi kölcsönszerződés részét képezte a lakossági üzletszabályzata, melynek III.9.1. és III.9.2. pontjai, valamint III.13.3. és III.13.4. pontjai alapján ki lehetett számítani a havi törlesztőrészletet, tekintettel arra is, hogy annuitásos módszert alkalmaztak. Az annuitásos kölcsön azt jelenti, hogy az adós „egyenlő tagú” befizetésekkel törleszti a kölcsönt és fizeti meg a kamatot. Az annuitásos módszer a törlesztőrészletek meghatározására általánosan használt, rendkívül elterjedt technika, amelyről - a

felperes érdeklődésének hiányában - alappal gondolhatta, hogy a felperes is ismeri.

Állította: a kölcsönszerződésben és mellékleteiben rendelkezésre álló adatok alapján egyébként a törlesztőrészletek kiszámíthatóak voltak, a lakossági üzletszabályzat III.9.2. pontja szerint ki kellett számolni a kölcsön kamatát (évi 6,6% kamat + 1% kockázati felár), a kamatot össze kellett adni a felvett kölcsönösszeggel, mint tőketartozással, ezek összegét el kellett osztani a törlesztőrészletek számával, tehát a tőkekövetelés összegét össze kellett adni az ügyleti kamatkövetelés teljes összegével, ezt el kellett osztani 204-gyel, így meghatározható volt a törlesztőrészlet 434,8 CHF összege. Az egyes törlesztőrészletek összegét a kamatszámítás alapjául szolgáló napok száma, az esetleges munkaszüneti napra eső esedékesség mellett csak a felperes előtörlesztése, valamint az egyoldalú kamat-, díj- és költségmódosítás befolyásolhatta. Ez utóbbi következményeit azonban a DH2 tv. orvosolta. A törlesztőrészletek kiszámításához szükséges matematikai ismeretekkel a felperes rendelkezett, a törlesztőrészletek az online elérhető ún. hitelkalkulátorokkal is kiszámolható volt. Ha az annuitásos számítás szerint téves összegben követelte volna az egyes törlesztőrészleteket a felperestől, ez akkor sem jelentené azt, hogy a törlesztőrészletek összege a szerződés alapján nem volt kiszámítható, csupán elszámolási igényt alapozna meg.

Utalt arra: a bírói gyakorlat az érvényessé nyilvánítás esetkörébe vonja az érvényessé válás (konvalidálódás) eseteit is, amikor az érvénytelenség oka magától elhárul (pl. jogszabály rendelkezése alapján). Mivel az adott esetben a jogalkotó által előírt elszámolás és forintosítás után az érintett szerződések - így a perbeli szerződés is - egyértelműen tartalmazzák a törlesztőrészleteket, a forintosítást megelőző mind az azt követő törlesztőrészlet összege meghatározásra került, a jogerős ítéletet hozó bíróság a jogalkotó által rendezett jogviszonyba nem avatkozhat be. Az időközbeni elszámolással szemben a felperes jogorvoslattal nem élt.

Kiemelte: ha az adott szerződéses rendelkezés sértene a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában foglaltakat, nem lenne kizárt a részleges érvénytelenség megállapítása. A kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztőrészletek várható összegét, az annuitásra tekintettel a felperes tudta azt, hogy a törlesztőrészletek összege a teljes futamidő alatt egyenlő lesz, megállapíthatta, hogy nagyságrendileg 433,53 CHF-nek megfelelő forintot kell minden hónapban megfizetnie. A felperes maga sem vitatta, hogy a törlesztőrészlet összegéről rendszeres értesítést kapott, melynek alapján ellenőrizhette, hogy a törlesztőrészlet összege megfelel-e a szerződésben foglaltaknak. A felperesnek a perindításig nem volt kétsége a törlesztőrészleteket illetően, 2010. február 24-ig fizette a szerződés szerinti összegben, azaz legalább 20 alkalommal meg tudta állapítani a törlesztőrészletek összegét.

Kifejtette: ha a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjába ütközne, érvénytelenségét akkor sem lehetne megállapítani, mert ezt megelőzően a törlesztőrészlet meghatározásának tisztességtelenségét kellett volna vizsgálni. A másodfokú bíróság nem adott erre vonatkozó tájékoztatást, ezért a felperes nem is tudott nyilatkozni arra: kéri-e a tisztességtelenség megállapítását a régi Hpt. szerinti semmisség helyett.

A felülvizsgálati eljárásban a 2017. április 5- tárgyaláson hangsúlyozta: a felperes tudta, hogy a törlesztőrészlet az annuitásos módszer alkalmazásával miként számítható ki, de ha ezt a módszert mégsem ismerte, a törlesztőrészlet a Pfv. 11. sorszám alatt csatolt beadványában foglaltak szerint kiszámítható volt.

- [6] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Hangsúlyozta: a törlesztőrészlet hiánya azon kívül, hogy a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjába ütközik, nem felel meg a régi Ptk. 205.§ (1) és (2) bekezdéseinek sem, hiszen az alperesnek kellett megállapítania a törlesztőrészleteket ahelyett, hogy a felek ebben a kérdésben, mint lényeges szerződési tartalomban megegyeztek volna. A törlesztőrészlet hiánya nem a szerződés semmisségét eredményezi, hanem a szerződés létre nem jöttét, ezt támasztják alá a BH2004.142. eseti döntésben, illetve a 2/2010. PK vélemény 6.a) pontjában foglaltak is. A jogerős érdemi döntés helyes, tekintettel azonban arra, hogy csak létrejött szerződés érvényessége vizsgálható, a bíróságoknak nem a szerződés érvénytelenségét kellett volna megállapítaniuk, hanem azt, hogy a szerződés nem jött létre.

Rámutatott: az alperes a 433,53 CHF összeget a teljes hitelkeretre vonatkozóan állapította meg, ami nem a kölcsön összege, azaz ez az összeg a teljes hitelkeret igénybevétele esetén értelmezhető, emiatt szerepel a szerződésben a „várhatóan” szó. Lerovó pénzben nem került feltüntetésre még a „várható” törlesztőrészlet sem.

A kölcsönszerződésben nem szabályozták, hogy mi történik akkor, ha a törlesztőrészlet levonására nem kerülhet sor a hónap 24. napján, hiszen hétvégi napon nincs aktuális deviza árfolyam és MNB középárfolyam sem. A közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatban szerint: ha egy adott hónapban a törlesztőrészlet esedékességének napja nem banki munkanap, a törlesztés az azt megelőző banki munkanapon esedékes, azonban az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot az alperes nem írta alá, ezért erre a megállapodás nem terjedt ki, a nyilatkozat a szerződés kiegészítésének nem tekinthető.

A felülvizsgálati kérelembe foglalt számítási mód alapján nem lehet meghatározni a törlesztőrészletek összegét. Ha a maximált hitelkeretre a törlesztőrészlet 433,53 CHF, akkor az értesítőlevélben szereplő törlesztőrészlet (436,42 CHF) ettől nem lehetne több. Ha a bíróságok álláspontja szerint a szerződés létrejött, a 436,42 CHF összeg az annuitás szabályai szerint nem számolható ki. A Microsoft Excel-ben szereplő R-képlet (Rrészlet

függvény) alapján kiszámítható a kamat havi részlete, az „összes tőkerész” függvénnyel kiszámítható a tőke havi részlete, a két számítás eredményének összege a kölcsönszerződésben várható kezdő törlesztőrészletként rögzített 433,53 CHF. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben a törlesztőrészlet hiányához csakis a teljes semmisség társul.

- [7] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelemre tett észrevételével hangsúlyozta: abban az esetben, ha a Kúria a törlesztőrészletek meghatározásának módját mégsem tartaná egyértelműnek, a kölcsönszerződés úgy értelmezhető a régi Ptk. 207.§ (2) bekezdésében foglaltak alapulvételével a felperes javára a legkedvezőbben, hogy a felperes minden hónapban egyenlő: a szerződésben meghatározott 433,53 CHF összeget volt köteles fizetni a kölcsönjogviszony felmondásáig. A felülvizsgálati ellenkérelemben hivatkozott eseti döntés eltérő tényállású ügyben, engedményezési szerződéssel összefüggésben született, ezért a felek jogviszonyára nem alkalmazható.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem túlnyomórészt megalapozott.

A Pp. 270.§ (2) bekezdésében, valamint a 275.§ (3) és (4) bekezdéseiben foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

- [9] A Kúria a következőkre mutat rá: a peres felek jogvitájának eldöntésére a régi Ptk. 205.§ (2) bekezdése irányadó, melynek értelmében a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Visszterhes szerződés esetében lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. Kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni [rég Ptk. 523.§ (1) bekezdés], azaz a kölcsönszerződés létrejöttéhez a szerződő feleknek meg kell állapodniuk egyrészt a hitelező által folyósítandó kölcsön összegében, másrészt az adós visszafizetési kötelezettségében. Ez utóbbi meghatározásának egyik módja az adós által teljesített törlesztőrészletek számának, összegének a törlesztési időpontoknak a megjelölése [rég Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pont].

- [10] Az elsőfokú ítélet 2014. január 28-ai, illetve a jogerős ítélet 2016. február 16-ai meghozatalát megelőzően már kihirdetésre került a Kúria 6/2013. PJE határozata, amely jogegységi határozat III.2.

a) alpontjában foglaltak értelmében nem szükséges, hogy a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve az egyes törlesztések összege tételesen szerepeljen a szerződésben, hanem az is elegendő, ha mindezek kiszámítható módon vannak meghatározva. Amennyiben a szerződés rendelkezései alapján a kölcsönadott deviza összeg, a folyósított forint összeg, illetve a visszafizetendő, forintban meghatározott törlesztőrészletek egyértelműen kiszámíthatók, a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a régi Ptk. 523.§ (1) bekezdésébe.

[11] Az 1/2016. PJE határozat is lényeges szempontokat tartalmaz a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének e) pontjára vonatkozóan. Az 1/2016. PJE határozat az elsőfokú és a másodfokú ítélet meghozatalát követően került kihirdetésre, de tekintettel arra, hogy összefoglalását adta a Kúria 6/2013. PJE határozat kapcsán kialakult gyakorlatának, a jelen felülvizsgálati kérelem elbírálása során is követendő.

Az 1/2016. PJE határozat 2. pontja értelmében a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket, illetve üzletszabályzatot is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztőrészletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztőrészletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztőrészletek esedékességekor pontosan meghatározható.

[12] A felperessel 2008. június 23-án megkötött kölcsönszerződés 2. pontja tartalmazza a törlesztőrészletek számát (amely 204), az első törlesztőrészlet esedékességének időpontját (amely 2008. július 24. napja), és tartalmazza, hogy a további törlesztőrészletek minden hónapban a szerződés hatálybalépésének 2008. június 24. napjával megegyező napon esedékesek, amennyiben ilyen nap nincs a hónapban, akkor a hónap banki munkanapja.

[13] A törlesztőrészletek összegét illetően hangsúlyozza a Kúria: a felperesnek havonta kellett törlesztenie a kölcsön részleteit, a lakossági üzletszabályzat III.13.3. pontja szerint a havi törlesztőrészletek tartalmazták „az annuitásos módszerrel számolt kamat- és tőkerészt”.

A kamat összegét a lakossági üzletszabályzat III.9.2. pontjába foglalt képlet alapján lehetett megállapítani, a kamat- és tőkerész együttes összege felelt meg a havi törlesztőrészlet összegének, amely további elemeket (költségeket) nem tartalmazott, a tőke aktuális összegét - jogszabályban, a régi Hpt. 2. számú melléklet, értelmező rendelkezések I.10.3. pontjában rögzített

kötelezettségének megfelelően - az alperes tartotta nyilván. Azt a felperes sem tette vitássá, hogy a lakossági üzletszabályzat III.13.3. pontjában meghatározott „annuitásos módszerrel” kiszámítható a törlesztőrészlet: az Rrészlet képlettel (Rrészlet függvény) kiszámolható a kamatrészlet, az „összes tőkerész” függvénnyel pedig a tőkerészlet, a havi törlesztőrészlet összege pedig a kamatrészlet és a tőkerészlet összege. Mindezek szerint a kölcsönszerződés rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározásra került a törlesztőrészletek összege CHF-ben.

Vitathatatlan, hogy az annuitásos módszer nem csupán egy egyszerű matematikai művelet, hanem bonyolult számítási mód, viszont a felperes annak ismeretében írta alá a kölcsönszerződést, hogy az alperes ezzel a számítási módszerrel fogja kiszámítani a törlesztőrészleteket. A felperes a törlesztőrészletek közlésének módját is elfogadta (hiszen a szerződés aláírásával elfogadta az üzletszabályzat III.13.4. és III.14.1. pontjait is), és nem volt elzárva annak lehetőségétől, hogy az alkalmazott számítási módszer alapján ellenőrizze az alperes számítását, illetve az általa közölt törlesztőrészlet összegét.

A szerződésben a törlesztőrészlet várható kezdő összege 433,53 CHF, az alperes Pfv. 11. sorszámú beadványában 434,83 CHF-et jelölt meg, ehhez képest a 2008. június 24-i keltezésű folyósítási és fizetési értesítőben 436,42 CHF szerepel. Az eltérés abból adódik, hogy a kölcsön futamidejének 204 hónapjában nem csupán 31 napos, hanem 30, 29 és 28 napos hónapok is vannak.

A szerződő felek a szerződésük rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározták a törlesztőrészletek összegét CHF-ben, a felperes kötelezte magát, hogy az alperes CHF-ben nyilvántartott követelésének az esedékesség napján érvényes, a magánszemélyekre vonatkozó deviza eladási árfolyam alapulvételével kiszámított forint ellenértékét fizeti meg az alperes részére (kölcsönszerződés II.2.3., egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tartalmazó közjegyzői okirat 1.4. pontja).

Mindezek szerint a végrehajtani kívánt követelés érvényesen létrejött, nem indokolt a végrehajtás megszüntetése.

- [14] A felülvizsgálati kérelem további érvei kapcsán megjegyzi a Kúria: az alperes arra alaptalanul hivatkozott, hogy a DH2 tv. és a DH3 tv. alapján történt elszámolással és a forintosítással (tehát azáltal, hogy az alperes az árfolyamrésszel és az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos elszámolást elvégezte, majd a tartozást átszámította és a felperes mindezek ellen nem élt panasszal), a kölcsönszerződés akkor is érvényessé vált, ha egyébként érvénytelen lett volna. A felperes ugyan elfogadta az említett jogszabályok rendelkezései alapján végzett számításokat, azonban nem mondott le arról, hogy a szerződést olyan ok miatt vitassa, amelyet nem érintett, nem rendezett a DH2 tv. és a DH3 tv., tekintettel arra is, hogy a jogról való lemondásnak határozottnak, kétségtelennek és félreérthetetlennek kell lennie.

Mindennek az adott esetben azonban nincsen jelentősége, mert a kölcsönszerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjába ütközés miatt nem érvénytelen. Megjegyezi a Kúria azt is, hogy a törlesztőrészletek feltüntetésének hiánya a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában írtakra tekintettel a szerződés egészét és nem annak meghatározott, behatárolható részét tenné érvénytelenné.

[15] Megalapozatlan az alperes arra vonatkozó érvelése is, hogy a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjának alkalmazását megelőzően a törlesztőrészlet meghatározásának tisztességtelenségét kellett volna a bíróságoknak vizsgálniuk, hiszen a törlesztőrészletek összegére vonatkozó szerződéses rendelkezés a főszolgáltatás körébe tartozik és mint ilyen szerződéses rendelkezés tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, csak abban az esetben, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor nem volt világos, nem volt érthető.

[16] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltak kapcsán hangsúlyozza a Kúria: a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének e) pontja alapján a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés esetében nem mellőzhető a törlesztőrészletek számának, összegének, a törlesztési időpontoknak a meghatározása, ennek elmulasztása azonban nem a szerződés létrejöttét, hanem a jogszabályi rendelkezés alapján annak semmisségét eredményezi. Abban az esetben, ha megalapozott lenne a felperes érvelése (mely szerint a törlesztőrészletek hiánya a szerződés létre nem jöttét eredményezte), ebben az esetben is csak az érvénytelenség jogkövetkezményeit lehetne alkalmazni, a régi Ptk. 237.§-ában foglaltak szerint. A hivatkozott eseti döntést (BH2004.142.) a felek jogviszonyára nem irányadó.

[17] A felperes közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatának érvényességéhez nem volt szükséges az alperes aláírása. A felperes érveivel ellentétben a felperes egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatának 1.3.3. pontja a kölcsönszerződés kiegészítésének tekinthető: a felperes tudomásul vette, hogy ha az adott hónap 24. napja nem banki munkanap, a törlesztést az ezt megelőző utolsó banki munkanapon kell teljesíteni. Ezt a felperes vállalta, az alperes eszerint küldte az értesítéseket, így amíg a felek között fennállt a szerződéses jogviszony, mindkét szerződő fél magára kötelezőnek ismerte el és betartotta a közjegyzői okirat 1.3.3. pontjában foglaltakat is.

[18] A peres felek szerződése értelmében a havi törlesztőrészletek tartalmazzák az annuitásos módszerrel számolt kamat- és tőkerészt, az alperes a folyósítási és fizetési értesítőben tájékoztatta a felperest az adott kamatperiódusban érvényesülő törlesztőrészlet összegéről, a felperes a folyósítási és fizetési értesítő tartalmát

nem vitatta, az alperes ezen dokumentumaiban foglaltakat elfogadta, nem volt elzárva annak lehetőségétől, hogy vitassa a közölt törlesztőrészletek összegét, nem tette, a törlesztőrészleteket 2010. február 24-ig az alperes által közölteknek megfelelően meg is fizette, ez a körülmény is azt támasztja alá, hogy a szerződő felek meghatározták a törlesztőrészletek összegét.

- [19] A Kúria a kifejtettek értelmében a Pp. 275.§ (4) bekezdésében foglaltak szerint a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva, a jogszabályoknak megfelelő (a keresetet elutasító) új határozatot hozott.

Záró rész

- [20] A Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az alperes együttes (első-, másodfokú, valamint felülvizsgálati) költségének megfizetésére. Az együttes perköltség összegének meghatározásakor figyelemmel volt az alperes által a másodfokú eljárás során lerótt 1.240.474 forint fellebbezési illeték, az utólagos elszámolással kiegyenlítésre kerülő 1.708.500 forint felülvizsgálati eljárási illeték, valamint az alperes képviseletét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának 1 millió forint összegére. Ez utóbbi meghatározásánál figyelembe vette a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1), (2) és (5) bekezdéseiben foglaltakat.

A felperes teljes személyes költségmentessége miatt le nem rótt kereseti illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, a Kmr. 14. §-ában foglaltak alapján az állam viseli.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. április 5.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró s.k., dr. Varga Edit s.k. bíró